

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1740/2023
11.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Маја Глушчевић, адвокат у ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Емил Лилић, адвокат у ..., ради поделе брачне тековине, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу 36Гж 1462/22 од 08.10.2022. године, у седници већа одржаној 11.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу 36Гж 1462/22 од 08.10.2022. године се **ДЕЛИМИЧНО ОДБИЈА**, као неоснована, у делу одлуке о тужбеном захтеву за утврђење права својине тужиље на 1/2 куће-стана у приземљу у Улици ... бр. .. у Нишу, површине 44м², на к.п.бр. .. КО Ниш- Теле Кула и на покретним стварима – два фрижидера са комором од 50 литара „Горење“ и веш машини „Горење“ и за исплату 43.989,50 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до коначне исплате, као новчаног еквивалента 1/2 процењене вредности покретних ствари. Ревизија се **ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА**, укидају се пресуда Апелационог суда у Нишу 36Гж 1462/22 од 08.10.2022. године и пресуда Вишег суда у Нишу 3П 68/2021 од 31.01.2022. године у првом и трећем ставу изреке, у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву за исплату 22.861.334,53 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до коначне исплате и о трошковима парничног поступка, и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Апелациони суд у Нишу је донео пресуду 36Гж 1462/22 дана 08.10.2022. године, којом је одбио као неосновану жалбу тужиље и потврдио пресуду Вишег суда у Нишу 3П 68/21 од 31.01.2022. године, којом је у првом ставу изреке одбијен тужбени захтев тужиље према туженом да се утврди да тужиља има право својине по основу стицања у браку на 1/2 куће – стана у приземљу у Улици ... број .. у Нишу, површине 44 м², на кп. бр. .. КО Ниш – Теле кула и да се обавезе тужени да тужиљи исплати износ од 22.861.334,53 динара, као новчани еквивалент 1/2 процењене вредности непокретности, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до коначне исплате, као неоснован; у другом ставу изреке одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да суд утврди да тужиља има право својине по основу стицања у браку на покретним

стварима и то: 2 фрижидера са комодом од 50 литара „Горење“ и 1 веш машини „Горење“ и да се обавезе тужени да тужиљи исплати износ од 43.989,50 динара, као новчани еквивалент 1/2 процењене вредности индивидуално набројаних покретних ствари са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до коначне исплате, као неоснован; у трећем ставу изреке обавезена тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.015.300,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде је дозвољену и благовремену ревизију изјавила тужиља, којом побија пресуду због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку која је учињена у поступку пред другостепеним судом, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 23. став 3. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 55/2014), с обзиром да је вредност предмета спора побијаног дела пресуде динарска противвредност износа од 199.362,24 евра, по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе. Из тих разлога Врховни суд није испитивао изузетну дозвољеност ревизије у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, на коју се позива ревидент.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... 10/2023) и закључио да је ревизија делимично основана, а делимично неоснована.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема битне повреде одредаба парничног поступка у смислу члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, у поступку пред другостепеним судом, у околности да је побијану пресуду Апелационог суда у Нишу Гж 1462/22 од 08.09.2022. године, донело веће у истом саставу као и пресуду Гж 624/2021 од 25.02.2021. године, у истој парници.

Тужиља оспорава правилност примене материјалног права од стране нижестепених судова и истиче контрадикторност одлуке у разлозима за одбијање тужбеног захтева у виду облигационоправног потраживања за исплату новчане вредности на основу учешћа тужиље у стицању предметне непокретности, који наводи су делимично основани.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене пресуде, тужиља и тужени су живели у ванбрачној заједници почев од 2005. године, а 23.04.2008. године су закључили брак, који је разведен ...2011. године. Заједничке деце немају. Тужиљиних двоје деце из претходног брака је живело са странкама, а тужени из претходног брака има двоје деце. Тужени је власник ПД „ВВ градња“ ДОО Ниш, сада у стечају, које се у спорном периоду бавило изградњом стамбених зграда. Тужиља је радила у том привредном друштву, иако формално није била у радном односу. Тужени је 11.08.2006. године, дакле, у току трајања ванбрачне заједнице странака, у својству купца закључио уговор о купопродаји парцела које се сада воде као парцела број .. у Улици ... број .., са старом приземном кућом. Утврђено је да је ту непокретност тужени купио од својих средстава. На парцели је изграђен стамбени објект спратности приземље, два спрата и поткровље. Уговором од 03.10.2011. године, стан у приземљу куће је продат ГГ, ради измирења обавеза из уговора о заједничком суфинансирању.

Према исказу туженог у списима предмета, он је тај стан продао пошто су се он и тужиља разишли. Тужени се изјаснио и о томе за шта је новац од продаје употребио.

Закључак је нижестепених судова да стан у приземљу куће у улици ... број ..., као ни покретне ствари које тужиља потражује, не представљају заједничку имовину странака стечену у браку. Тај закључак заснивају на тврдњи туженог, коју тужиља није оспорила, да је земљиште површине површине 1,6 ари и приземни објекат на катастарским парцелама које су сада катастарска парцела .., тужени купио за износ од 16.000 евра, а да су та средства обезбеђена продајом стана у Улици ... број .. у Нишу, који је представљао посебну имовину туженог. Зато нижестепени судови сматрају да предметна непокретност не може представљати брачну тековину странака, већ да се ради о посебној имовини туженог. Уз то, тужени је станом у приземљу куће у улици ... број ..., располагао уговором о купопродаји пре развода брака, 03.10.2011. године, тако да није власник спорног стана у тренутку покретања овог поступка, из које чињенице закључују да тужиља нема могућност истицања стварноправног захтева према туженом, већ да може истицати облигациони захтев према туженом као бившем супружнику сразмерно учешћу у стицању заједничке имовине.

У погледу предметних покретних ствари, судови су утврдили да су парничне странке својим средствима и радом куповали и покретне ствари за покућство. Првостепени суд утврђује да су у току трајања брачне заједнице купљена два фрижидера и две веш машине. Међутим, првостепени суд закључује да тужиља није пружила доказе да су предметне ствари купљене у току трајања заједнице, односно да те ствари чине предмет заједничке имовине стечене у браку, нити је доказао да те покретне ствари постоје и да су у фактичкој власти туженог, а да насупрот томе, једино ако не постоје и нису фактичкој власти туженог, тужиља може потраживати накнаду њихове вредности.

Врховни суд указује да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, према одредби члана 407. став 2. ЗПП (осим у случају из члана 403. став 2. ЗПП). Стога тужиља не може побијати правилност утврђеног чињеничног стања, према коме није доказала да су конкретне покретне ствари стечене у току трајања заједнице живота у ванбрачној или брачној заједници са туженим. Такође, тужиља није доказала чињенични основ према коме би применом материјалног права могла од туженог тражити исплату 1/2 вредности тих покретних ствари. Тужени је оспоравао индивидуализацију покретних ствари на којима тужиља тражи утврђење права својине и противио се тужбеном захтеву да исплати 1/2 процењене вредности тражених ствари. Стога је правилно одбијен тужбени захтев за утврђење права својине и за обавезивање туженог да тужиљи исплати новчани износ на име 1/2 процење вредности покретних ствари, правилном применом одредаба Породичног закона. Одлука о ревизији у том делу донета је по одредби члана 414. Закона о парничном поступку.

Тужбени захтев за утврђење да тужиља има право својине по основу стицања у браку на 1/2 куће – стана у приземљу у Улици ... број .. у Нишу, на катастарској парцели број .. КО Ниш – Ћеле кула, такође је неоснован, код утврђене чињенице да ни тужени није носилац права својине на овој непокретности, јер је доказано да је непокретност отуђио трећем лицу. Стога је и у том делу ревизија одбијена као неоснована по одредби члана 414. Закона о парничном поступку.

Међутим, основано тужила у ревизији указује да је погрешан закључак другостепеног суда, услед погрешне примене материјалног права, да предметна непокретност није била предмет заједничког стицања парничних странака током трајања ванбрачне, односно брачне заједнице. Првостепени суд је утврдио да су за време трајања заједнице странака саграђене непокретности међу којима и стамбени објекат у улици ... број .., на катастарским парцелама које сада чине катастарску парцелу број .. КО Ниш – Тэле кула. Стамбени објекат је саграђен на парцели коју је тужени купио за време трајања ванбрачне заједнице парничних странака, новчаним средствима у висини од 16.000 евра, за које првостепени суд утврђује да их је остварио продајом своје посебне непокретне имовине. Из оваквог утврђења, за сада произилази закључак да предметна непокретност јесте била заједничка имовина парничних странака, јер су је супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку, у смислу одредбе члана 171. став 1. Породичног закона. Околност да је непокретност саграђена на парцели коју је тужилац у току трајања ванбрачне заједнице парничних странака купио од своје посебне имовине, од значаја је за висину његовог доприноса у стицању непокретности, новосаграђеног стамбеног објекта на парцели, који са парцелом чини јединствену непокретност. Према одредби члана 180. Породичног закона, претпоставља се да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки. Већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старања о деци, старања о имовини те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине. Већи удео једног супружника у стицању појединог права из заједничке имовине, као што је била предметна непокретност, може се утврдити само ако је то право економски самостално у односу на остала права из заједничке имовине, а супружник је у стицању тог права учествовао и приходима од своје посебне имовине. Према томе, на основу чињенице да је предметна непокретност, стамбена зграда саграђена у току ванбрачне заједнице, односно брака парничних странака, на основу претпоставке да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки и на основу утврђене чињенице да је парцела купљена посебном имовином туженог, требало је расправити колики је допринос у стицању те непокретности сваког од супружника, овде парничних странака. Ово све, узимајући у обзир и утврђене чињенице да су оба супружника радили и да су се старали о својој деци. Утврђено је да је предметна непокретност продата, и то уговором о купопродаји од 03.10.2011. године, ради измирења обавеза из уговора о заједничком финансирању. Према садржини образложења првостепене пресуде уговор о заједничком финансирању оверен је пред Општинским судом у Нишу под Ов1 1537/09 дана 19.02.2009. године. Првостепени суд није расправио у које сврхе је био закључен уговор о заједничком финансирању, односно у чију корист су измирене обавезе отуђењем предметне непокретности, од чега зависи да ли би тужени био у обавези да тужили исплати део новчане противвредност непокретности. Те околности нижестепени судови нису расправили, полазећи од погрешне премисе да је предметна непокретност била посебна имовина туженог и да није могла представљати брачну тековину странака.

Тек након што се расправи под којим условима је отуђена предметна непокретност, могу се правилно применити одредбе Породичног закона, од којих зависи да ли је основан новчани захтев тужиле. Због тога су укинута другостепена и првостепена пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев да се тужени обавезе да тужили исплати 1/2 новчане противвредност предметне непокретности. У поновљеном поступку, првостепени суд ће расправити све битне околности о доприносу парничних странака у стицању предметне непокретности, затим о отуђењу непокретности, те ће на

основу тога одлучити да ли је тужени у обавези да тужиљи исплати одређени део новчане вредности непокретности, који одговара тужиљином доприносу у стицању.

Одлука је донета по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновљеном поступку првостепени суд ће одлучити о трошковима целог поступка по одредби члана 165. став 3. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић